Stig Larsson

En intervju av Julia Peralta

12 december 2007

Intervju 41

Från matematikmaskin till IT

Denna intervju har genomförts inom ramen för projektet Från matematikmaskin till IT som är ett samarbete mellan Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria vid KTH, Dataföreningen i Sverige och Tekniska museet finansierat av Riksbankens Jubileumsfond och Stiftelsen Marcus & Amalia Wallenbergs minnesfond. Originalinspelning och transkript finns tillgängliga på Tekniska museet i Stockholm. Intervjun bör refereras på följande sätt:

Stig Larsson, intervju från 2007 av Julia Peralta, Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH, Stockholm.

Nyckelord: Västerås stad datacentral, Flygförvaltningen i Arboga, Avesta Järnverk, Kommundata, hålkortsmaskiner, bokföringsmaskiner, IBM, 1401, ekonomisystem, administrativa system.

Abstract

This interview with Stig Larsson was conducted in Västerås by Julia Peralta on 12 December 2007. The interview covers Larsson's work at Västerås Council's computer lab and his first contact with digital technology at the Air Ministry data processing centre in Arboga at the beginning of the 1950s. The computer lab in Västerås was also used by other local councils in the mid-Swedish region up until it was taken over by *Kommundata* in the 1980s. In this interview Stig Larsson describes how computer technology was first introduced and implemented by the local public sector institutions.

Informant: Stig Larsson
Intervjuare: Julia Peralta
Tid: 12 december 2007
Plats: Stockholm

Julia Peralta: Jag sitter här tillsammans med Stig Larsson och det är den 12 december, 2007. Och då gör vi så Stig att vi börjar med att du berättar lite grann om din bakgrund, var är du född någonstans, var gick du i skolan, vad läste du för någonting.

Stig Larsson: Ja, jag är född 1930 och jag gick i skolan utanför Arboga, det heter Sickelsjö. Det var en skolform B2. Det hette så på den tiden, man gick alltså sex år och så gick jag över till läroverket i Arboga. Den här orten ligger sex kilometer utanför Arboga. Och då gick jag över alltså från realskolan, som det hette, i Arboga. Och den var fyra år. Och där gick jag och tog examen -37.

Julia Peralta: När är du född?

Stig Larsson: 1930. Så jag är 78 år snart. Och, ja och sedan så gick jag och läste några feriekurser på Tekniska läroverket i Örebro, men jag tog ingen examen där. Sedan så började jag arbeta och då började jag, först tänkte jag bli ingenjör och praktiserade då på en industri i Arboga och efter det så, eller efter det så sedan så 1948 så började jag på Köpings Mekaniska, men då började jag på kontoret där på en inköpsavdelning. Sedan åkte jag in i lumpen.

Julia Peralta: Hur gammal var du då, 18 år?

Stig Larsson: Nej du, jag var 21 år när jag åkte in.

Julia Peralta: Okej, det var -51 ja.

Stig Larsson: Och då kom jag till Jägarskolan i Kiruna och där var jag i ett och halvt år. Så kom jag tillbaka och fick erbjudandet av en kille som var chef för en nyöppnad hålkortscentral i Arboga. Det var flygförvaltningens hålkortscentral i Arboga. Då hade jag alltså inga kunskaper i databehandling eller vad det nu är kallat för, men jag var alltså helt okunnig på sätt och vis. Och men, då så, där hade man startat alltså en hålkortscentral och det var, utbildningen fick man sedan att gå där och praktisera, för det var ju några redan igång lite grann där och det gjorde det att efter ett tag så fick man gå på kurser, för det var IBM som hade den anläggningen. Och då gick man på olika kurser beroende på dom olika maskinsystemen. Och då gick det på. Men jag tänkte på, om du, jag har en grej här som du kan titta på just från Arboga, eller som dom skriver om, där ser du.

Julia Peralta: Mm. Tack.

Stig Larsson: Där har du en gammal hålkortssorterare [visar en bild]. Då på den tiden hette dom inte IBM, då hette det Hollerith. Efter den person som, ja, kan inte säga om han uppfann den här hålkortssorteringen och, men det var ju en amerikan.

Julia Peralta: Ja, ja. Du vill ha tillbaka den här.

Stig Larsson: Ja, det vill jag gärna för det här är en… Men vi kanske kan fixa en kopia om du vill ha det.

Julia Peralta: Ja, tack.

Stig Larsson: Jag skall gå och prata med Peter. Så där började jag alltså med den här, men då var det hålkort. Hålkort, det vet du naturligtvis lika bra som jag vad det är för någonting.

Julia Peralta: Mm.

Stig Larsson: Ja, och så fortsatte jag med det och 1959, har vi kommit fram till då. Då fick jag ett jobb i Avesta på Avesta Järnverk. På den här tiden var det inga problem att få jobb. Det söktes efter sådana här människor hur mycket som helst. Det var bara att i princip ta för sig så gott det gick. Men där var jag bara ett år drygt. Sedan så läste jag en annons att man sökte folk till kommunen där och på den tiden hette stad, det heter det fortfarande, men Västerås Stad sökte hålkortsfolk, eller föreståndare till en hålkortsavdelning dom skulle öppna snart då. Och då sökte jag den och fick jobbet. Och det var 1960. Och då köptes det in, eller hyrdes in, skall vi säga för man köpte inte IBM-maskiner, man hyrde dom. Hyrde man in hålkortsmaskiner, mycket primitiva grejer, det var sorterare, collator och en tabulator, kallas det. Du har hört namnet. Ja och då började man alltså att bearbeta resultatet som man fick fram från bokföringsmaskinen. Man hade bokföringsmaskiner som var anslutna till remsskrivare. För dom här remsorna, dom konverterade man sedan och sedan, till hålkort då och sedan använde man dom här hålkorten i dom här tabulatorerna och gjorde vissa statistiska uppgifter. Men det var inga beräkningar eller någonting sådant där, utan i princip då sorterade man upp och gjorde, statistik kanske man kan säga att det var.

Julia Peralta: Hur många var ni som var anställda?

Stig Larsson: Då var det, 1960, då var det ju bara jag. 1960, ja vi kan nog säga att strax, -61 så anställdes det stansoperatris, en som satt och stansade och 1962, då kom vi ju fram till den här människan du skall intervjua sedan, Carl-Erik Franke-Blom, han anställdes 1962.

Julia Peralta: Jag har redan pratat med Carl-Erik.

Stig Larsson: Stämmer inte det?

Julia Peralta: Mm.

Stig Larsson: 1962, och som sagt var, då var vi två där. Och sedan så anställdes det en person till som skulle då liksom samordna dom här från olika förvaltningar för att försöka få den här hålkortscentralen att bli större. Då anställde man, och det var säkert 1962 också, en datakamrer, Sven-Olov Persson. Och det måste ha varit, ja -62 också skulle jag kunna tänka mig. Och sedan, och då började vi med alltså att försöka ta in olika, den första bearbetningen vi gjorde, det var allmänna barnbidrag, som det hette på den tiden. Man skrev alltså ut de här talongerna på barn som skulle ha barnbidrag, eller familjer som skulle ha barnbidrag. För det sköttes från kommunen. Ja.

Julia Peralta: Det var nog första körningen.

Stig Larsson: Det där var absolut den första, man kan säga den verkliga bearbetningen

utav något format, så det här gick ju till hela Västerås.

Julia Peralta: Och när var det, sade du?

Stig Larsson: Ja, det måste vara 1962, skulle jag vilja kalla det för.

Julia Peralta: Du gjorde det tillsammans med Carl-Erik?

Stig Larsson: Ja, det var han och jag som höll på. Och då hade vi, det här är ju inte fortfarande tal om någon datamaskin. Den där hålkortsmaskinen, den får man, om man vill kalla hålkortsmaskiner för datamaskiner, det är ju upp till den som vill.

Julia Peralta: När du började, när du anställdes, varför anställdes du?

Stig Larsson: Menar du av vilken anledning, vad dom skulle använda mig till. Jo, det var att liksom försöka starta upp den här och att sköta dom här maskinerna. Vi hade ju erfarenheter från hålkortsmaskiner från dom övriga sedan, för det här var hålkortsmaskiner både i, naturligtvis i Arboga och i Avesta. Det fanns inga datorer där heller i det formatet vi pratar om.

Julia Peralta: Både i Arboga och i Avesta. Mm. Så du hade dom här erfarenheterna och hade arbetat med hålkortsmaskiner i några år?

Stig Larsson: Javisst, det var ju från -60, vi sade -53, var det väl och till… Så att man hade ju i alla fall en sex års erfarenhet. Jo och, ja så har det ju ramlat på och sedan har det ju, den här hålkortsavdelningen, den växte ju ut och den här datakamreren som vi pratade om, han försökte naturligtvis bearbeta andra intresserade också att få vara med i den här hålkortsavdelningen och med det sättet kunde man tjäna pengar på det, eller rättare sagt få in kostnader för dom här maskinerna. Så att det inta bara Staden skulle ha hela utan, både kontakterna med en del kommuner runt omkring var stor och det kanske Alf Branting har talat om, för dom här kommunerna. Och nu började man ju att se att dom här hålkortsmaskinerna, dom skulle ju inte räcka till för någon större verksamhet utan då började man på att ta fram vissa rutiner för att kunna bearbeta i datorer. Och det fanns ju inte några avancerade datorer på den tiden men det fanns något maskinsystem som vi kallade för, eller som hette 1401. Och det var väl egentligen den första datorn man kan tala om i det här sammanhanget. Det är ju den som är nämnd här, nej det kanske det inte var… Men, som sagt var, och här, här är det ju… Och här har vi då vilka…

Julia Peralta: Kommunerna?

Stig Larsson: Ja, ifrån olika rutiner som togs upp här. Här har du dom.

Julia Peralta: Mhm. Mm.

Stig Larsson: Hyresredovisning var ju stort. Där ser du allmänna barnbidrag.

Julia Peralta: Ja.

Stig Larsson: Och här har du ju då kommuner, som var vid det här tillfället [visar ett tidningsurklipp].

Julia Peralta: Mm, det är 1968. Men det här skulle jag behöva en kopia av. Mm.

Stig Larsson: För det här liksom. Det här är det enda minnet som, det är lite stöd för mitt minne. Här ser du våran första datamaskin. Vi hade en kalkylator under tiden här när det växte lite grann. Men den hade ju inget minne, det kunde ju inte göra, men den kunde ju beräkna, den kunde alltså göra multiplikation och division, men det kunde ju inte hålkortsmaskinerna göra. Ja, vi kan kalla det för en hålkortsmaskin också. Men i alla fall, det var en kalkylator det här och den kunde mata in med hålkort och så beräknade den. Den här, här hade vi möjligheten att, så att säga, lagra uppgifter och ta tillbaka. Då är du ju inne på det man kallar datamaskin.

Julia Peralta: Men Stig, backa lite. När du började, vad fick du då för arbetsuppgifter?

Stig Larsson: Ja, det var att, för det första kan vi väl säga att koppla dom här maskinerna. Det var inte inuti maskinen, utan det här var kopplingsboxar som man satte in i maskinen och kunde då styra med elektriska impulser vad maskinen skulle göra. Det var det framför allt. Och sedan se till att dom här bearbetningarna blev körda. Materialet kom in och kom det som pappersformat skulle den då registreras och det gjorde ju den här stansavdelningen som i början bestod av en tjej, men växte ganska fort till fyra, fem, sex, för att vara, när vi var som mest, 30 personer. Till och med gick skift på stansavdelningen. Och då kallade man ju det, kanske lite modernare, för registreringsavdelningen. Och då registrerade man, då gick man över från hålkort till magnetband och registrerade på magnetband och läste in i datorn. Ja, du vet det här är en lång historia. Det här är, för mig är det emot en 35 år i Västerås.

Julia Peralta: Och detta gjorde du, du var själv inte så länge då, ett par år?

Stig Larsson: På den här.

Julia Peralta: På dom här uppgifterna?

Stig Larsson: Nej, för sedan blev det ju, så att säga, andra maskiner och annat, sedan när vi kommer till datorer, då blev det ju programmera och systemera då. Alltså systemera, det var ju, på den tiden var det liksom två olika yrkeskategorier och då var det ju egentligen i princip att man körde, man producerade alltså det resultatet som man ville ha fram. Jag hade ju hand om driftavdelningen, som dom kallade det för. Man körde det här i maskinerna och sedan skulle det leveras ut till kunderna, eller till kommunen om det var det.

Julia Peralta: Men du hade hand om dom här hålkortsmaskinerna om man säger så. Men sedan när Carl-Erik kom med…?

Stig Larsson: Han var ju då, han skulle ju vara liksom min hjälpperson till det hela. Så vi, han var ju lika väl, lika uppdaterad som jag av just den där kopplingen som jag pratade om. För att jag var väl, jag var ju så att jag skulle administrera det hela så att det fungerade vad och se till att, för här var det ju fortfarande tal om leveranstider som skulle hållas och när man fick in material, skriva planeringscheman, liksom tidsplaner. Och hålla kontakt med kunderna.

Julia Peralta: Ja och det fick du göra?

Stig Larsson: Men sedan, naturligtvis, växte det här vidare så att…

Julia Peralta: Det köptes in nya maskiner?

Stig Larsson: Ja just det, köptes in gjorde det inte, man hyrde hela tiden.

Julia Peralta: Just det. Mm.

Stig Larsson: Vi har inte ägt någon maskin, vad jag kan komma ihåg, utan det var ju att hyra hela tiden. Och det här har varit IBM, helt dominerande. Så att jag, den utbildning jag har fått på den här databehandlingssidan, det har man ju fått genom kurser på IBM.

Julia Peralta: Mm. Mm. Har du inte fått några utbildningar inom kommunen, att kommunen har erbjudit dig?

Stig Larsson: Nej, det här erbjöd ju IBM vartefter man skulle köpt, eller hyra en maskin så sade dom så här, okej, då skickar vi ett antal personer för utbildning på den där och sedan kom maskinen om två månader och då skall vi få igång, och så bytte man ut den mot den gamla. Och där graderade man upp det i allmänhet vad. För det blev modernare maskiner med bättre kapacitet, så tog man ju in dom naturligtvis. Och ju fler kunder vi fick, ju större kapacitet måste det vara på maskinen. Så det var en ständig uppgång hela tiden. Och när du träffar Björn Lundkvist så kommer han säkert att tala om för dig hur, för han var ju, han kom att bli anställd sedan, strax efter, nu kommer inte jag ihåg riktigt datumet, om det var -63, -64 kanske. Då kom han in också, men då kom han in som operatör alltså, som, jag kan säga under Carl-Erik Franke-Blom och under mig också då naturligtvis och började då som hålkortsoperatör, som skötte maskinerna också kan man säga. Men sedan så kom dom här datorerna in och han gick vidare till att bli mer systemtekniker på dom här maskinerna, så han kunde dom här maskinerna, så att säga, kanske lite djupare. Och det har han jobbat med hela tiden. Så att den här maskinsidan, vilka graderingar det var på dom, det har jag glömt men det kan säkert han tala om. Men det kanske är ointressant.

Julia Peralta: Men däremot så är det viktigt med vilka arbetsuppgifter som var då, förutom dom här hålkortsmaskinerna och som du säger administrera systemet och sedan dom här som skötte registreringen och så, stansoperatriser och dom där. Så växte datacentralen och vilka arbetsuppgifter kom till, om man säger så?

Stig Larsson: Ja, i princip så kom det inte till några mer arbetsuppgifter, utan dom blev väl utökade, kan man säga. Dom här uppgifterna fanns ju i princip från början, eller alltså arbetsledningen av det hela, eller drift som man sade. Och det kom ju inte till egentligen några arbetsuppgifter för istället så kom det ju till andra kategorier utav människor, det kom till systemerare, programmerare och sedan kom det ju operatörer naturligtvis, som skötte maskinerna, definitivt. För vi körde ju med, vi körde med faktiskt treskift alltså, när det var som störst. Och då var det tvungen att vara maskinfolk som var utbildade på att kunna sköta maskinerna.

Julia Peralta: Var det några arbetsuppgifter som försvann?

Stig Larsson: Nej, det kan jag inte säga. Registreringsuppgifterna, om man säger så, dom hade ju inte jag hand om mer än att jag var arbetsledare. För det fanns ju en stansföreståndare för den här avdelningen. För 25, 30 tjejer som klarade, någon som såg till det. Men jag var ju liksom den som var övergripande henne där. Och den delen försvann ju

vartefter det blev så man kunde knappa in med hjälp utav terminaler som placerades ut hos kunden. Och då försåg ju den här registreringen, som jag pratade om, skötte sitt, så sedan blev det ju att registreringsavdelningen, låt oss säga dom här 30 tjejerna, sedan försvann den också vad. Dom blev ju friställda. Eller blev omskolade, gick tester för programmerare och en del fick operatörsjobb, alltså att sköta, sätta upp, byta diskar på diskenheterna och, ja en del fick arbetsuppgifter på kommunen kanske. Så att den registreringsavdelningen försvann. Men vilket år det där var, det svävar jag i okunnighet om.

Julia Peralta: Ja. Du som var med från början, kommer du ihåg vad det fanns för motiv bakom att kommunen skaffade sig dom här hålkortsmaskinerna?

Stig Larsson: Ja, man försökte ju att se möjligheter att kunna rationalisera arbetet med den här, ja så att det inte blev så mycket skrivjobb. Den maskinella utrustningen som fanns före hålkortsmaskinerna, det var ju bokföringsmaskiner. Där man satt och knappade in och hade kort som representerade konton och då förde man ju kod då ifrån fakturor och vad det nu var för någonting. Men det gjorde man ju helt manuellt, det kunde man ju inte ha någon statistik på just, men nu när man körde över det här ifrån den här bokföringsmaskinen till hålremsa, hålremsa till hålkort, då kunde man ju med hjälp utav datorer och sorteringar och så, då kunde man ju sortera upp i olika, ja former som man ville ha, på konton till exempel och till exempel vilka utgiftslag man hade och, det var ju sådana saker som var tänkt från början. Men sedan hade vi inte funderat på längre fram. För man var ju inte okunnig, utan den här verksamheten fanns ju på en del andra kommuner i Sverige.

Julia Peralta: Innan Västerås?

Stig Larsson: Innan vi, ja. Och där hade vi ju, Borås tror jag var väldigt tidiga, Göteborg, Malmö och Stockholm naturligtvis.

Julia Peralta: Mm. Så det var den här ekonomiska rationaliseringen om man säger. Och det fortsatte att vara huvudanvändningen?

Stig Larsson: Ja, naturligtvis. Vi ville, ja som man idag vill rationalisera för att få det, och få möjligheter att vara den här, så att säga, ställa diagnoserna lite bättre på, bokföringen, ekonomi och sådant där. Men nu var det ju många andra, vi hade ju hyresredovisningen, var ju jättestor. Vi hade ju hela bostadsbolaget här i Västerås. Det var väl en 14.000 sådana här, objekt kanske vi kan kalla det för. Och sedan hade vi ju, vi hade ju flera bostads- eller hyresföretag. Bostadsrättsföreningar. Vi hade, under ett tag så hade vi Mälardalens Bostadsrättsförening, dom var rätt många dom också. Så det var ju väldigt stort det där. Men…

Julia Peralta: Det var andra tjänster?

Stig Larsson: Det var sådana där tjänster som dom köpte utav den här datacentralen eller hålkortscentralen. Och det gjorde ju att det förbättrade ju våran ekonomi, vi fick ju in lite pengar. Vi fick…

Julia Peralta: Anledningen att man slogs ihop, eller inte det, utan att man…

Stig Larsson: Tog in kunder.

Julia Peralta: Ja, precis och andra kommuner, det var att dela på kostnaden?

Stig Larsson: Just, det var ett sätt att täcka kostnader, eller få hjälp med kostnaderna. Så att det slogs ut generellt, rakt av det där. Så att det är ju så att det kommunala skulle inte gå med någon, skulle ju inte ha någon vinst på det där, dom skulle ju inte sko, eller sno dom andra på en del pengar utan det skulle hjälpa till för allas bästa att få en så billig databehandling som möjligt.

Julia Peralta: Mhm. Just det. Stig, fanns det andra datacentraler som fungerade på det här sättet, i landet. Som hade sådana här paraply… Förstår du hur jag menar, som servade andra?

Stig Larsson: Om du har läst om Kommundata i Stockholm, så dom byggde ju också upp det här liksom, sedan att dom ville liksom, och dom ville ju liksom inkorporera hela Sverige. Deras största önskan, det hade väl varit att ha en jättecentral där och att alla kommuner i Sverige hade varit där. Men dom här stora nu, som Malmö och Göteborg och Borås och Västerås, dom ville liksom vara, dom ville ju sköta det här själva. Dom ville ju inte ha någonting med någon annan kommun att göra. För dom tyckte ju att dom var så stora så man hade ju kraft själv att kunna driva det här. Så det, men ju fler man är, för det här var ju typiska datacentraler alltså, som tog in jobb för att få ekonomi för sin avdelning. Och tjäna pengar på andra. Dom här Kommundata, dom ville väl inte direkt tjäna pengar, för det var väl också så att det skulle gå ungefär jämnt upp.

Julia Peralta: Men det fanns inga andra som fungerade på det här sättet just som…?

Stig Larsson: Vi hade ju det privata sedan.

Julia Peralta: Sedan, men i början?

Stig Larsson: Dom byggde ju likadant, i och med att, ja det här blev mer och mer populärt kan man väl säga. Då började det på att knoppa upp privata datacentraler och då fanns det ju jättestora datacentraler. Vi hade IBM som var en datacentral, som också gjorde jobb, framför allt, ja vad skall vi säga, sådana kunder som var på väg att skaffa egna maskiner. Då körde man ju upp den kunden tills att dom kom igång. Och så gjorde ju vi också ett tag. Vi lånade ju bättre kapacitet, maskinkapacitet på andra ställen, som utav IBM, från metallverken, utav ASEA. Och det var ju, det där jobbet som skulle göras, det höll ju jag i alltså, men, programmen och sådant där, det gjordes ju utav en annan grupp. Systemerare och programmerare, plus den här datakamreren som sedan blev datachef.

Julia Peralta: Stig, när du, om du backar till den tiden då du började jobba med tekniken. Kommer du ihåg hur man i omgivningen, samhället och sådant där, hur man resonerade, hur man såg på den här tekniken?

Stig Larsson: Ja, jag skall säga, det var väl så att man var väl väldigt fascinerad av det, det här var ju en liten sensation med databehandling, med hålkortsmaskin. Oftast, dom här maskinerna skulle ju förvaras, kan man säga, helst i ett utrymme som var, ja reserverade så att det inte kom in damm och sådana där grejer och folk som kom in kanske och rörde om bland dom här hålkorten, dom var ju tvungen att vara i en viss ordning alltid. Sedan var det så, här gick man, när man jobbade med det här gick man i vita rockar. Man såg ut som ett läkarteam där inne i den här maskinparken som var. Och det där gjorde väl att

det blev lite hyss hyss med det hela, man tyckte, vad är det där för skumma människor. Så att det, det var väl lite grann, men inte var det så att det var någon diskussion vad det kunde leda till det här, om du tänker på integritetshistorier och sådant där, det förekom inte.

Julia Peralta: Inte i början?

Stig Larsson: Nej, det visste man inte vad det var förresten. Det kanske man visste men inte så bland allmänheten. Nej, utan den här avdelningen som blev hålkortsavdelning, den blev ju väldigt unik och lite, mycket speciellt i kommunen. Så det sågs ju med förundran på. Och sedan, naturligtvis med lite avund också utav andra i förvaltningen som kanske själva ville starta upp, vi hade ju andra stora enheter inom kommunen, hade ju, som det då hette, Tekniska Verken. Den tekniska sidan som hade el, vatten, gas och dom var ju så pass stora så att dom hade ju kunnat skaffa sig en egen. Men det här ville man att det här skulle koncentreras till den här hålkortscentralen och kontoret. Så att det var ju det som var finessen med det hela, att dom skulle försöka få det, att sprida ut det, då blev det ju, man kanske inte fick full beläggning, för det gällde ju att ha full beläggning på det. Det var ju för det egentligen också många gånger man tog åt sig så mycket så man var tvungen att gå över till skift, för att liksom… Men å andra sidan, maskinerna kostade ju inte mer för det.

Julia Peralta: Så det var mest positivt?

Stig Larsson: Ja, jag mötte aldrig något, utan det var egentligen bara, egentligen så blev dom nog överraskade, dom som, många utav dom här kunderna som anmälde sig, jag tror inte dom visste riktigt vad dom gjorde. För jag tror att dom trodde att det var hokus pokus, det var att trycka på en knapp och så kom resultatet alltså. Jag uppfattade det många gånger alltså. För ibland så funderade man, varför gör man databehandling av det här. Det hade säkert gått lika bra och billigare om man inte hade gjort det. Men man var så fascinerad av det här så att, och så ville man väl liksom pröva på också. Så att man kastade sig in i den här leken med hull och hår.

Julia Peralta: Men alltså, inga negativa reaktioner eller inga funderingar om det över huvud taget var rätt att använda sig av tekniken.

Stig Larsson: Nej, nu var man ju själv part i målet, så att säga, men man kom ju aldrig på det, att man skulle se något negativt utan man såg ju bara, och framför allt så var det ju karriär man kunde göra. Det, och väl betalt var det ju också så att därför så, ja det var en chans när det kom. Och sedan spännande. Nu alltså var dom här maskinerna, dom var ju lite granna, ja man kan väl säga att det krånglade vad. Och då, man kanske kunde stå och göra en bearbetning och sedan när man kom till slutet, då såg man, nej det här kan ju inte vara rätt, det måste ju vara fel. Jaha, då, och så skall det här ut i morgon eftermiddag. Ja det blir bara att jobba i natt, det är bara att köra. Så att det var ju alltid spänning med i det hela, så att man, ja man jobbade faktiskt dag och natt. Och det var ju likadant med dom här systemerarna och programmerarna, dom råkade ju också ut, ofta fick man kanske ringa till dom mitt i natten och säga, du det här programmet, det fungerar inte och vi har åkt ur, som det heter alltså. Det går inte. Så du måste komma hit och försöka att fixa till det här problemet. Ja då fick dom åka och sätta sig och göra några grejer med programmet så man kunde fortsätta att köra. För det här var ju tidsbundet. Du kan ju tänka dig att en vanlig dag, det skulle ut precis en, nu tog jag vanlig dag, det är ju det allra enklaste. Men det skall ut en viss datum, hyrorna, lappen skall ju vara ute en dag, och lönerna

framförallt, när vi kom dit, det var ju jätteviktigt. Det vet jag många gånger man fick sätta sig i bilen och köra upp till Stockholm, till bankgirocentralen för att leverera magnetband för löneutbetalningar. Så att det var ju spänning i det hela också. Så ville man jobba så kunde man jobba hur mycket som helst och man, killarna, för det var mest killar här, det var ju typiskt. Det var intressant. Intressant och ekonomiskt bra också. Fryser du?

Julia Peralta: Lite bara. Det är bra här. Så, alltså jag tänkte på när det väl kom igång och användes ute i kommunerna och sådant där, olika grupper. Fanns det grupper som tyckte, vad skall man säga, ja dom flesta var ju positivt inställda men fanns det några som var skeptiska över huvud taget? Jag tänkte på till exempel socialsekreterare eller.

Stig Larsson: Ja, nej, det kan jag inte säga. Jag hörde aldrig dom grejerna. Sådana saker har jag faktiskt inte hört någon gång under min aktiva tid. Det var inte, det var ingenting. Men det är klart, det fanns ju några som kanske kände sig hotade av att det blev datoriserat. Det kan man nog tänka sig. Men dom blev väl så nertystade så att det kom aldrig upp i det sammanhanget.

Julia Peralta: Dom kände sig hotade att dom skulle bli av med jobbet eller?

Stig Larsson: Ja, just det, att det här skulle läggas över och man, så att säga, vart utan jobb. Då kan du ju tänka dig, nu vet jag inte om det var så, men om du tänker dig, barnbidraget, satt ju en avdelning och sysslade med det, det var ju en liten avdelning. Jamen dom fick ju ingenting, dom rapporterade ju bara in dom förändringar som var. Men dom hade ju ingenting med utbetalningen utav sådant där att göra. Det här gick ju, utskicket till den här centralen, sedan skrev vi ut alltihopa. Adresser och alltihop. Så det är klart att dom kanske kände lite intrång på deras domäner, det skulle jag kunna tänka mig. Men det var ju ingenting som dom kom och sade till oss heller. För att, det var ju lite fult att säga så, för vi ansågs ju som övermänniskor, kanske man kan kalla det för, på det tiden. Och då ville man inte vara så att man ville gå och klanka ner på dom heller. Man trodde ju bara att det var gott. Sedan är det väl så också, man var ju inte med i dom diskussionerna, man var ju helt engagerad i det här, man tänkte ju inte så mycket på det andra utan huvudsaken var att det här fungerade och att det löpte på. Så det här resonemanget som man kanske för nu, det här med att man rationaliserar jobb och sådant där, det har ju kommit mer nu. Ja jag måste säga, jag hörde inget negativt.

Julia Peralta: Nej.

Stig Larsson: Inte förrän det blev fel. Det är ju datorerna det är fel på, säger man då. Kommer till banken och inte får ut några pengar, nej det är fel på datasystemet. Det har ju alltid förekommit. Och likadant om det blev fel uppgifter, då sade jag, det beror på datorn, men då har man ju själv matat in fel så då, men man kan ju inte skylla på en maskin. Man måste ju skylla på en människa, då tar det ju lite.

Julia Peralta: Stig, om vi säger så här, arbetsmiljön, arbetsmiljöaspekter?

Stig Larsson: Ja du, arbetsmiljön var väl inte den allra bästa. Om du backar till hålkortsmaskiner så skramlade dom ju enormt och, vad skall vi säga, det var väl så också att man jobbade väl ganska mycket övertid. Och ja bullret var ju framför allt som var, sedan att det var stressig, men det är ju inte mycket att tala om i dagens samhälle. Men det är klart att det kunde vara stressigt. Men å andra sidan kan man ju säga det att dom här maskinerna, vi hade ju alltid klimatanläggningar i alla anläggningarna. Så det uppfattades väl

som positivt, det var ju en fin miljö att jobba i på det viset. På sommaren, svalt, vintern varmt. Så att det, men som sagt, bullrade, det gjorde det. Men du hör att jag är inte så döv.

Julia Peralta: Strålningen som var, men det var ju senare då, dataskärmarna?

Stig Larsson: Nej, nej. Det var ju alltså ett tag, när vi började, men då var det väl framför allt registreringspersonalen när vi fick maskiner som hade, vad skall jag säga, skärm. Där kom det in i bilden att man var rädd för strålning. Så att då hittade man på några sådana där, att man satte upp någon liten skärm utanpå skärmen, förstår du hur jag menar, och det skulle alltså dämpa strålning. Det var väl att, Kejsarens nya kläder, tyckte jag förstås, den där strålningen, den for nog igenom den där skärmen. För det tror jag inte var något större. Men det var, det var faktiskt på gång. Och det kom ju naturligtvis sedan när man flyttade ut terminaler också, så fortsatt det ibland med att man var rädd för strålningen och man satte upp sådana där konstiga grejer. Men annars var det ju, om vi backar tillbaka till utgångsläget, hålkortsmaskinerna hade ju inget sådant. Den första kalkylatorn, den hade ju radiorör i sig, det var ju rörkalkylator, sådana där små som fanns i radioapparaterna. 100 000-tals, nej det kanske var att ta i, men 1 000 kan man säga. Men sedan kom ju naturligtvis, ja magnetbanden, dom kunde ju knappast ha någon strålning i det, det är ju som magnetband idag. Diskarna är ju som disk idag. Fast då var ju diskarna så här i diameter och så där tjocka, kunde vara ännu tjockare. Så att du förstår att den utvecklingen som jag har varit med och sett, rent maskinellt, den är rent fantastiskt och det säger väl alla människor nu för tiden. Den tycker man ju är lyckligt lottad, som har fått varit med om den här tiden. Jag hann ju få vara med om första grundstegen tills dom här riktiga datorerna kom, sedan har ju inte jag varit med på den här ännu mer förfinade tekniken som dom här, ja om du tänker dig, i alla dom här små grejerna, dom här TV-historierna som man kan trycka in och likadant mobiler och sådant. Det är ju ofattbart tycker man. Det var ju för oss med det här också.

Julia Peralta: Stig, fanns det tjejer som jobbade med dig?

Stig Larsson: Tjejer?

Julia Peralta: Ja.

Stig Larsson: Det kan du räkna med, på stansavdelningen fanns det bara tjejer, fanns inte en karl att uppbringa, mer än jag som var boss där. Men jag hade egentligen, jag hade egentligen ingen direkt, det var bara helt övergripande. Så den arbetsledningen där, den sköttes ju av stansoperatrisföreståndaren. Hon skötte alltså tjejerna och hon hade en biträdande, så om vi var 30 stycken så fanns det en ledare och en biträdande. För att det måste det vara för att vi hade ju så många jobb in, som var på gång in och all post, manuell post som kom, den kom dit och den var ju tvungen att delas ut till rätt instans där, så att det var ju mycket administrativt jobb. Så dom jobbade ju inte med registrering direkt utan det var arbetsledningen.

Julia Peralta: Som gjorde det där administrativa. Fanns det tjejer på annat?

Stig Larsson: Sedan på sluttampen utav min era där, då kom det in operatörer som tjejer. Vi hade, ja vi hade säkert en, om vi säger att vi var 15 operatörer så kunde några, i slutskedet så kunde det vara en fem tjejer, så att det började på. Och bland programmerare och systemerare, där var det ganska jämnt. För att dom tjejerna och killarna, dom kom

direkt ifrån utbildningen ifrån högskolan.

Julia Peralta: Det blev också förändringar på det sättet att dom som kom in senare och senare, dom hade högre och högre utbildningar?

Stig Larsson: Visst, visst. Men det fordrades ju. Ja det fanns ju många av dom här som hängde kvar fortfarande som inte hade den utbildningen. Men, men som sagt var, det blev högre och högre kvalifikationer på dom. Och då kom det, man hade ju sådana utbildningar så att man utbildade ju systemerare och programmerare. Och som jag sade, dom här tjejerna som…

Julia Peralta: På högskolorna, menar du?

Stig Larsson: Ja. Så tjejerna som blev friställda på, från den här registreringen, dom skolades ju om till programmerare, men dom gick ju naturligtvis inte någon direkt högskolekurs utan dom omskolades genom att man hade kurser här inom…

Julia Peralta: Interna utbildningar?

Stig Larsson: Ja. Det där är ju en väldigt, måste jag ju säga, individuell historia, förmåga hur man har logiskt tänkande, skulle jag tro att det hänger på. För det var faktiskt människor som man trodde inte hade, dom testades nämligen dom här människorna för att se om dom hade någon förutsättning för programmeringsyrket. Och då tänkte man ju så här att, det testades ju 30 personer om det, och då tänkte man så här, ja den där, den klarar det, det tror jag säkert, det går säkert bra. Och sedan, nej den har nog inte en chans där. Det kunde bli precis tvärtemot. Den som man hade inbillat sig skulle lösa det här, kunde bli tvärstopp och den som man inte trodde hade alls förmåga, den kunde ju vara superstjärna. Och det är så, att man lurar sig ju på folk.

Julia Peralta: Ja så, så är det ju. Vad var det för andra tjänster ni erbjöd. Alltså, ni började ju med, ni började med det allmänna barnbidraget.

Stig Larsson: Ja, det var väl det första som var någonting att ta på.

Julia Peralta: Ja, och sedan då?

Stig Larsson: Ja. sedan blev det här…

Julia Peralta: Just det, som du visade mig.

Stig Larsson: Ja, hyresbiten blev en grej. Löner kom sedan och det var ju en stor grej vet du och där var det mycket avtalshistorier. Så löner kom ju väldigt sent in, det fordrades ju mycket. Men när man väl hade fått in Västerås, då var ju dom andra kommunerna ganska lika vad, i det där avseendet så att då gick det ju lättare att plocka in dom där. Då ramlade det ju på fortare. För man var ju liksom tvungen att ha förutsättningarna att klara, så körde man Västerås kollektivanställda, gick det säkert jättebra att köra Köpings kollektivanställda också. Och lärare, och så ökade man på så. Vill du ha någonting att dricka.

[Paus]

Julia Peralta: Så. Var, var vi någonstans då?

Stig Larsson: Jo, vi var vid det här om dom var misstänksamma för, ja tekniken och sedan var det väl också om arbetsmiljön.

Julia Peralta: Just det, på slutet så var det dom olika tjänsterna, det här med löner och hyresutbetalningar och...?

Stig Larsson: Så att det var ju en väldigt stort paket det där, men sedan så, det fortsatte ju det här nu hela tiden. Sedan blev det ju så att man tyckte väl att det var onödigt att, då var man ju inne på den här gamla linjen med att det fanns i Stockholm och här i Västerås och det började väl på att kosta en hel del pengar det här i Västerås också. Så då gick man ihop med Kommundata, Älvsjö i Stockholm, om man säger så. Och det bildades ett dotterbolag till Kommundata.

Julia Peralta: Kommer du ihåg när det här var?

Stig Larsson: Ja, det borde jag göra, det har jag sett på den där lappen…

Julia Peralta: Okej. Mm.

Stig Larsson: Men, som sagt var, det, det var ett dotterbolag under ett antal år. Sedan så blev det en, ja man kan väl säga, en filial till Kommundata i Älvsjö, så det blev helt Älvsjöägt. Men nu är vi ju inne på dom där, modernare tider, så att säga, så att…

Julia Peralta: Jobbade du då på…?

Stig Larsson: Jag jobbade ända till 1992. Och då, då var det en platschef och den kom ifrån Älvsjö. Och ja, det var så att, då var vi helt inkorporerad med Älvsjö. Så att, jag vet inte, jag, jag har nämligen fått två sådana här. Jag fick en ifrån kommunen här, eller Kommundata som det heter. Det var en ifrån Kommundata Älvsjö också för att jag varit så många år, för man räknar ju ihop det där vet du.

Julia Peralta: Jaha, okej.

Stig Larsson: Men jag tror att det här var Kommundata här i Västerås [visar sin guldklocka].

Julia Peralta: Men vad är det, är det guldklockan?

Stig Larsson: Ja, det här är efter 25 år.

Julia Peralta: Så här ser den ut. Ja.

Stig Larsson: Den andra var…

Julia Peralta: Den här fick du 1980, står det här.

Stig Larsson: Och då var vi ju Kommundata, då var vi fristående fortfarande och sedan blev vi Kommundata Älvsjö. Eller Kommundata Västerås. Kommer inte jag ihåg, det fanns väl kvar eftersom man körde dessa i bolagsform tillsammans.

Julia Peralta: Men -92 slutade du och då slutade du och gick vidare någon annanstans eller?

Stig Larsson: Nej, jag slutade definitivt, jag fick avgångsvederlag. För då var jag 62 år och då, ja det är så att tekniken, man hängde väl inte med i svängarna riktigt så att något år innan det så övergick jag till någonting som heter säkerhetschef för Kommundata här i Västerås och sedan så -62, då försökte man väl trappa ner på antalet anställda och erbjöd avgångsvederlag, så då slutade jag. Sedan dess har jag inte jobbat. Utan jag har varit…

Julia Peralta: Så du erbjöds inte att börja pendla till Älvsjö och få andra arbetsuppgifter?

Stig Larsson: Nej dom, man ville i princip sänka antalet anställda för att, man hade ju anläggningar överallt i Sverige. Dom hade i Skellefteå, Malmö, ja det fanns överallt.

Julia Peralta: Vad hade du då för arbetsuppgifter, alltså du blev ju driftchef där tidigt under 60-talet. Var du det sedan, under hela tiden?

Stig Larsson: Kan man säga, fast kanske med lite ökade befogenheter.

Julia Peralta: Men du fick fler och fler personal att bossa över?

Stig Larsson: Ja. Ja, jag hade väl 40 personer ett tag som mest. Så hade ju Alf Brandtieng, han hade andra delen, kan väl säga så här, det var uppdelat på en datachef som var den övergripande över samtliga. Sedan fanns det en system- och programmeringsavdelning, kan vi kalla det för. Och den svarade Alf Brandtieng för. Men det har han väl talat om hoppas jag.

Julia Peralta: Ja.

Stig Larsson: Och jag hade hand om driftavdelningen. Under driftavdelningen fanns registreringsavdelning, datorerna och driften av datorerna och sedan dataexpeditionen som tog emot allt inmaterial.

Julia Peralta: Och det var där Ingrid jobbade?

Stig Larsson: Ja precis. Och sedan fanns det en efterbehandling som tog hand om det resultatet som kom, paketerade och distribuerade ut till posten. Det var mitt ansvarsområde.

Julia Peralta: Mm, just.

Stig Larsson: Och Björn Lundkvist, han hade den tekniska delen, men han var underställd utav Alf Brandtieng där. Och han hade hand om nyheter som kom på programmeringssidan och nyheter i maskiner och allting sådant där.

Julia Peralta: Och du hade Carl-Erik under dig?

Stig Larsson: Ja ända tills, han var inte kvar under mig, han blev programmerare sedan.

Julia Peralta: Ja just det, det blev han ja. Men han gick över sedan till…

Stig Larsson: Ja. För du vet, det är ju, det var ju större möjligheter för att det är, ja man såg väl det, lite enklare, man behövde ju inte gå skift heller då som programmerare utan man…

Julia Peralta: Ja.

Stig Larsson: Vi pratade om IBM, här ser du. Där, här, du kan ju läsa det här.

Julia Peralta: Mm, ja.

Stig Larsson: Det här var alltså den första datorn som vi fick [visar ett tidningsurlipp]. Och det var han som…

Julia Peralta: Där är du ja.

Stig Larsson: Ja och sedan han som är data…

Julia Peralta: Det är du som sitter vid…?

Stig Larsson: Ja, det är det och sedan så Persson här, det var han som var anställd som datakamrer som det hette då.

Julia Peralta: Kan inte jag få en kopia på den, eller får jag den?

Stig Larsson: Nehej du. Jaha han gick iväg… Men du, jag kanske kunde skicka den till dig i sådana fall.

Julia Peralta: Ja, du kan få min adress.

Stig Larsson: Jag är rädd att jag inte får tillbaka den.

Julia Peralta: Ja, jag förstår det. Det skall du vara. Du skall vara rädd om den.

Stig Larsson: Nej, men du förstår, det här är det enda jag har kvar för att hur det var…

Julia Peralta: Men det här gjorde du då under hela din tid på datacentralen, så hade du ansvaret…?

Stig Larsson: Ja, och kan du tänka dig, att jag har aldrig tröttnat på det här.

Julia Peralta: Nej. Nej. Men jag kan tänka mig att det var nya saker hela tiden.

Stig Larsson: Ja just det och det var det som, tyckte jag, var tjusningen. Men sedan på slutet nu när man, när jag började bli 60 år så, då började det på att bli jättejobbigt alltså. Man orkade inte med det helt enkelt. Du vet, maskiner, konfigurationer som var, och man fick ju läsa manualer och greja. Det där, det blev jättejobbigt. Så att när dom erbjöd det här avgångsvederlaget så var det, tyckte jag, så generöst så det fanns ingen anledning att loosa det.

Julia Peralta: Stig, om jag frågar dig efter dom viktigaste förändringarna du var med om. Både tekniska och även andra förändringar.

Stig Larsson: Ja. Det har ju gått i trappstegsvis, så att jag har väl inte varit så där förvånad över någon förändring där utan jag har väl liksom accepterat den. Den största, det är ju naturligtvis när man fick magnetband och diskar. Då kom man ju ifrån en hel del, då började hålkorten på att försvinna och det var ju naturligtvis en stor fördel och som man då tyckte att det är ju mer lätthanterligt också. Istället för att du skulle stå och mata in hålkort i stora travar så kunde du ju bara sätta upp ett band och maskinen läste av det där. Du gjorde alltså ingenting handgripligt mer än satte upp bandet. Sedan är det väl naturligtvis datorerna, att dom blev ju betydligt mer driftsäkra. Dom här hålkortsmaskinerna kunde man ju få, att dom räknade ju fel ibland. Alltså beroende på att det hände någonting, det var ju elektriska impulser, borstar som kände av hålen i hålkorten och dom där håren kunde ju bli, ja endera att det matades in snett och det blev andra resultat. Så att på det sättet kunde det bli felaktigheter. Men med datorerna så kom man ju ifrån det, det var ju aldrig att dom räknade fel utan dom blev ju inmatade med fel uppgifter, då blev det ju fel. Eller programmerade fel, eller också rent tekniskt fel, men då blev det ju tvärstopp. Då kom man ju inte, då var man ju tvungen att ta in tekniker från, ja låt oss säga IBM, eftersom vi hade dom. Så vi hade ju tekniker som hela tiden servade maskinen, ungefär som man servar en bil.

Julia Peralta: Hörde dom till driftavdelningen?

Stig Larsson: Nej, dom var anställda av IBM hade till uppgift att, så att säga, sköta driften utav maskinen, inte driften utan felsökning och service.

Julia Peralta: Andra förändringar.

Stig Larsson: Ja, det blir väl mera styrt till system- och programmerare. Det är klart man gjorde system utav det hela men nu löste man ju det genom att göra program, förut fick man ju, så att säga, lösa det genom att möta in uppgifter från hålkort istället. Så att det kanske var förändringarna som man såg mest utav.

Julia Peralta: Ja. Det här med terminal, stordatorer och mindre datorer.

Stig Larsson: Ja, det här kan vi ju säga, det är ju stordatorer hela tiden. Men vi hade ju terminaler naturligtvis utspridda på dom olika kommunerna.

Julia Peralta: När fick ni det.

Stig Larsson: Ja, när kunde det ha varit. Det där är ju en avdelning som jag har glömt av. Jag vet inte, den frågan skulle nog Lundkvist kunna svara på bättre. För om jag svarar så blir det, det blir gissning det. För det har jag glömt av. Men det är ju, nej jag kan inte säga riktigt det. Min, det var ju alltså, man hade ju terminaler vid datorn också, datorn sköttes ju över en terminal. Åtminstone dom här modernare maskinerna som kom. Förut så hade man ju bara i princip knappar för att starta igång och så läste man in programmet med hjälp utav hålkort.

Julia Peralta: Mm. Andra förändringar, om du bortser från dom tekniska.

Stig Larsson: Arbetsmässigt.

Julia Peralta: Mm.

Stig Larsson: Nej det…

Julia Peralta: Organisatoriska eller.

Stig Larsson: Nej dom förändringarna blev ju så successivt så man tänkte ju inte på det, men det är klart att det var ju en enorm skillnad ifrån 1953 till 1962, det skall man ju inte säg men, men hur jag skulle kunna beskriva dom med ord, det kan jag inte göra. Det är ju storleken, alltså på hela rörelsen, så att säga, det började ju med i princip, kan vi säga, det började med två personer och slutade med, ja kanske vi var…

Julia Peralta: När ni hade som mest?

Stig Larsson: Ja, jag vet inte om man kan dra till, det kunde vara en 70, 80 personer. Men det är också en sådan där, jag har inte riktigt grepp hur många dom var på system- och programmeringsavdelningen som Alf, Alf skötte. Men att dom var många, det vet jag. Sedan flöt det ju över i Kommundata vartefter, men det blev ju mer, mer efter -92 och vidare.

Julia Peralta: Men det måste väl ha varit en stor förändring. Med data, när Kommundata tog över?

Stig Larsson: Naturligtvis, visst. Men då, då var vi nog så pass illa ute rent ekonomiskt så det kanske var bara bra på den tiden. Men hur det har gått till, det kan jag inte, men, men som sagt var, så det var ju en, en överenskommelse mellan, ja kommunen som var då den här 49 % ägaren och Kommundatas 51 då.

Julia Peralta: Mm, just det. Samarbeten, ni samarbetade med andra myndigheter?

Stig Larsson: Ja, samarbetade…

Julia Peralta: Eller andra aktörer.

Stig Larsson: Nej det gjorde vi väl inte, däremot så gjorde vi redovisningar, naturligtvis, man skickade in inkomstuppgifter och sådant där.

Julia Peralta: Skatteverket?

Stig Larsson: Ja just det. Men det var ju baserat på dom uppgifter vi fick från kommunerna eller dom som vi hade. Vi samlade ju kommunens, skall vi säga, resultat hos oss. Så att de här inkomstuppgifterna, dom förde vi ju över därifrån till Skattemyndigheten. Och naturligtvis till den enskilde också, fick ju det. Sedan hade vi ju bostadsbidrag.

Julia Peralta: Försäkringskassan?

Stig Larsson: Men det låg ju på kommunen det, bostadsbidrag. Så vi hade ingenting med Försäkringskassan på den tiden. Det är det ju nu.

Julia Peralta: Det är det, ja. Du hade inte, inte under din tid, på hela tiden så var det…?

Stig Larsson: Vad sade du?

Julia Peralta: Inte på hela din tid?

Stig Larsson: Nej, nej.

Julia Peralta: Fanns det inget samarbete…?

Stig Larsson: Nej, ingen sådan där koppling att man samkörde någonting, nej, nej.

Julia Peralta: Nej okej. Men det funkade bra generellt liksom?

Stig Larsson: Javisst gjorde det det. Och sedan så, skattetabeller och sådant, det fick man ju också från Skattemyndigheten i Stockholm, om jag inte missminner mig. Så fick man alltså dom olika skattetabellerna, så man kunde, så att säga, ifrån det bandet hämta vilka skattetabeller man skulle använda sig av när man räknade löner. För löner var en stor historia.

Julia Peralta: En stor, ja.

Stig Larsson: Men man kan väl säga att den här datacentralen, den var ju en typisk verkstad, kan man säga. Man producerade material som man levererade till kunderna då som var kommuner och eventuellt andra som hade, hade sådana här avtal med datacentralen.

Julia Peralta: Stig, vad kan du se idag, när du tänker på, vad blev konsekvenserna av införandet av tekniken?

Stig Larsson: Ja, den ser du ju idag. Det är ju den här, den fortsätter ju, det här med databehandling, det kan man ju göra snart vad som helst. Du kan ju söka uppgifter härs och tvärs. Man pratar ju om det här att samköra register och sådant här. Det går ju att göra hur mycket som helst när man väl har fått uppgifterna där. Men sådant, vi hade aldrig några sådana kopplingar under den tiden som jag var med.

Julia Peralta: Är det positiva konsekvenser eller finns det…?

Stig Larsson: Ja, jag har ju inte sett något annat än positivt, jag har ju inte varit… Det här resonemanget som är nu med integritet och man, så att säga, är bevakad utav den här andra, så att säga, storebror och sådant där, dom tankarna hade man inte, som är nu.

Julia Peralta: Ja. Har det bara funnits fördelar med tekniken?

Stig Larsson: Ja, jag kan inte se annat. Men nu är jag för mycket part i målet. Jag har inget negativt att se till det. Men det ser jag inte idag heller. Jag ser ju risken.

Julia Peralta: Till exempel.

Stig Larsson: Ja, det här med att man kan samköra register hur som helst om man nu får fria händer. Men under min tid så kom ju Datainspektionen in i bilden och det blev ju liksom en liten tumme på att man inte kunde göra hur som helst. För då började man ju på att få register på magnetband, då kunde man ju skicka hit och dit. Men då kom ju den här Datainspektionen som liksom skulle bevaka det där med datalag och någonting sådant där. Men det där var ju alldeles i början utav min slutperiod.

Julia Peralta: Är det någonting Stig, som jag har missat att fråga dig.

Stig Larsson: Nej, men det är möjligt att jag har missat mycket för att mitt minne, det här är ju så att jag har ju 1992, så slutade jag jobba. Då tänkte jag så här, vad skönt, nu skall jag lägga av. Första året trodde jag, ja först skall man sluta jobba, nu är det här, det var inte roligt. Men ju längre det gick, ju bättre tyckte jag att det var. Man rår sig helt själv, man är inte bunden av den här pressen att man skall kunna leverera precis då och att man måste stå nästan till tjänst, men nu är det ju så. Nu står ju alla till tjänst dagligen eftersom man har mobiler. Det fanns inte på min tid, -92 började dom på att komma. Men vi använde dom inte på det sättet utan vi hade vanlig telefonförbindelse. Men det kunde ju ringa upp, dom ringde en mitt i natten och, det är något fel här, vi får inte ut det här på något sätt. Du måste komma ner och fixa det här och då fick man ju göra. Det där tyckte man ju var jätteskönt att man var av med. Jag kunde vakna ibland på morgnarna så här och tänka, nej men, nu skall jag till jobbet, nej men jag är ju pensionär, jag behöver inte åka. Den känslan är helt underbar. Så jag saknar inte det på något sätt. Men jag är tacksam för den tiden som man fick vara med om den här utvecklingen. Så därför är jag positiv och jag kan inte säga att jag har något negativt. Det har gett mig en chans och jag kom ju in på ett bananskal, kan man säga. Det var tillfälligheter, det var inte meningen, jag visste ingenting om databehandling när jag började utan det var tvärtom att jag fick erbjudande att börja. Och när dom frågade mig så visste jag knappt vad det var frågan om. Jag hade väl sett en dataavdelning, eller hålkortsavdelning, hade jag sett. Och det var ju på Köpings Mekaniska där jag jobbade och där var dom här människorna i det här lilla rummet och vita rockar som dom hade på sig. Det var alltså, men jag hade ingen kontakt med dom, så jag visste inte vad det var frågan om egentligen. Så därför så var det, ja det var en tillfällighet att jag kom, men jag är väldigt tacksam för att jag fick chansen.

Julia Peralta: Jag får tacka så mycket för att du ville ställa upp.

Stig Larsson: …men arbetsmiljön bland dom anställda där man jobbar tillsammans och där jag var chef som liksom hade en del konfrontationer. Framför allt om någon kanske måste jobba obekväma tider, som man inte hade räknat med. För en körning, som vi sade, kunde gå fel och då var man tvungen att säga så här att, nu måste du stanna kvar här och jobba med det här tills att det är klart. För att vi måste leverera det här med posten i morgon. Det går inte med något annat eftersom det kanske är löner som skall ut. Och man hörde aldrig någon, det är klart att det var inte populärt, men man hörde aldrig något gnäll utan alla var positiva och ställde upp. Och dom arbetskamrater som jag haft, vi träffas ju några stycken gamla människor som har varit med från Västerås kommuns datacentral, träffas vi några gånger om året. Bland annat med Alf Brandtieng och vi liksom sitter och pratar lite gamla minnen och så där. Dom kontakterna man har, dom är man väldigt tacksam för att ha. Vi hade ett väldigt brett utbyte rent personligt med alla anställda. Det var mycket sällan att det var några konflikter och så, fast det är klart, vi var inte så många, när vi blev fler uppträdde det väl ofta, för då kommer det in lite andra människor och människor utifrån som då tycker… Men generellt kan man säga att så bra anda bland den här personalen, det tror jag inte är på så ofta, men det var, det var ju nya saker för dom flesta. Det var en sensation. Så det får man ju säga, att slutet gott, allting gott.

Julia Peralta: Och du har fått lära dig mycket?

Stig Larsson: Ja visst, det här är ju nytt alltihop. Jag kunde ju inte någonting om det här.

Jag kom ju från gatan, kan man ju säga. Jag hade ju inget speciellt, det man saknar är ju den här datautbildningen som människorna får idag, men det hade ju inte jag, utan det var ju dom här kurserna som IBM arrangerade. Då var man kanske 14 dagar uppe i Stockholm och läste om en maskintyp för att liksom klara det när den kom hem dit, till oss då.

Julia Peralta: 14 dagar, kunde dom vara så pass lång?

Stig Larsson: Ja. Ja det kunde vara tre veckor också, på vissa maskintyper.

Julia Peralta: Fick du gå några chefsutbildningar?

Stig Larsson: Nej inte mer än, kan man säga, så här att det blev ju när Kommundata kom mer in i bilden. Dom var liksom mer moderna och inriktade på sådana grejer. För då fick man ju gå lite sådana här, ja vad skall vi säga, psykolog, man hyrde in konsulter som föreläste om hur man skulle uppträda för att vara positiv och kunna möta kunder och sådant där. Det blev i och med att Kommundata kom in, dom hade liksom mer det där i sig. Det var ju, kusin från landet, här i Västerås.